

Proč páchá Evropa sebevraždu?

Nabízíme vám seznámit se s úryvkem besedy s výkonným ředitelem „Institutu globálních perspektiv“ při Columbijské univerzitě, profesorem, doktorem filozofie Paulem Christie, která se konala v redakci týdeníku „Evropský ekonomický věštník“ (Brémy, Dolní Sasko, Německo).

Redakce: Doktore Christie, ukrajinské události posledních měsíců vyzývají u našich čtenářů mnoho otázek. Lidé se pokoušejí pochopit podstatu dění, ale nemohou přijít na logiku událostí. Proč nová ukrajinská vláda postupuje tak, a ne jinak ve vztahu k obyvatelstvu své země? Proč se EU všemi silami snaží odervat Ukrajinu od Ruska? Proč Spojené státy provádí takovou nesmiřitelnou politiku vzhledem k Rusku? Na tyto a další otázky často nemohou odpovědět nejen obyčejní lidé, ale i specialisté. Mohl byste trochu objasnit situaci vy?

Profesor: Pro nalezení odpovědi na libovolnou politickou otázku je vždy třeba využít metodu známou ještě ze starého Říma: „**komu je to výhodné?**“ Komu ze světových hráčů je výhodná situace, vzniklá nyní na Ukrajině? Co v ní například hledá Evropa, USA, Rusko a možná nějací další hráči? Kdo z nich je nejvíce zainteresován právě na takovém rozvoji situace?

Pro odpověď na tu otázku musíme přesně určit hlavní světový problém současnosti, jehož řešení je neodkladné. Kdo ze světových hráčů je přímo zainteresován na vyřešení toho problému, ten i bude hrát hlavní roli v událostech.

Redakce: A co je hlavní světový problém současnosti, který si žádá neprodleného řešení, podle vás?

Profesor Christie: To je samozřejmě vyřešení finančních otázek, vzniklých kvůli rychlému rozvoji ekonomiky USA za poslední desetiletí. **Státní dluh USA 17 triliónů dolarů visí damoklovým mečem nad americkou ekonomikou a může vést ke globální krizi.**

Redakce: Vysvětlte prosím podrobněji, čím hrozí světu krach americké valuty?

Profesor Christie: **Pokud Amerika bude muset devalvovat dolar, zbavovat se dluhů** (v případě, pokud jiné způsoby řešení dluhové otázky nenajde), **celý svět se pohrouží do hluboké ekonomické krize, protože dolar je světovou měnou, na kterou je navázána všechna světová produkce.** Ihned se přeruší světové ekonomické vazby. Pád produkce ve všech zemích bude nevyhnutelným důsledkem destrukce mezinárodní spolupráce. Kvůli zastavení výroby se objeví obrovská nezaměstnanost. Poté nevyhnutelně přijde pád životní úrovně ve všech zemích světa. Pád úrovně spotřeby se stane rozhodujícím faktorem politických změn v různých státech, když chudoba a hlad budou vyžadovat novou dělbu majetku a politické změny. Ve světě plném zbraní, nenávisti, nechápání a odložených sporů může začít třetí světová válka za nové dělení sfér vlivu. A tomu scénáři se nebude moct vyhnout žádná země, ani Amerika.

Pro mě je teď jednoduše nesnesitelné myslet o nejhorším, co se může stát, pokud v důsledku vzpour z hladu se dostanou zbraně hromadného ničení do rukou nějaké radikální skupiny. Tato varianta vyřešení finančních otázek je naprosto nepřijatelná.

Redakce: Jasně. Ale pak je třeba rychle najít řešení té těžké situace – nebo to nemá alternativu?

Profesor Christie: Naprosto správně – i vy sami jste odpověděli na otázku o tom, co je příčinou všech kroků Ameriky za poslední roky. Když jsme si uvědomili perspektivu zničení lidské civilizace na zemi, začali jsme hledat mírové cesty řešení té situace.

Redakce: Velmi zajímavé! A jak na tu výzvu odpověděly nejlepší mozky Ameriky?

Profesor Christie: Bylo nabídnuto zajímavé řešení, jehož podstatu se pokusím vyložit. Pro řešení finančních těžkostí musí USA přijmout extrémní opatření, srovnatelné snad se světovým kataklyzmatem. Problém je v tom, jak vybudovat takové kataklyzma bez ničivých důsledků pro samotné Spojené státy a jejich spojence. To znamená je nutné rozehrát takovou kartu, aby byla řešena otázka dluhů a nevyvolána světová jatka, ve kterých bychom mohli shořet i my.

Možnost uhasit dluhy USA bez radikálního pádu životní úrovně je realizovatelná jen na cizí účet, jakkoliv cynicky to zní. Je nutné najít toho, s jehož pomocí by Amerika mohla řešit své finanční problémy. A takové přirozené řešení bylo nalezeno – sama historie dává tu šanci.

Redakce: A kdo bude platit řešení finančních problémů?

Profesor Christie: Přirozeně, žádná země světa by to nemohla udělat, aniž by byla proměněna v poušť. Proto je třeba organizovat události tak, aby celý svět, každá strana v té či oné míře, se účastnila na řešení finančních problémů Ameriky. Taková globální kooperace nejen dovolí zachovat mír na planetě, ale i dá silný impuls následujícímu rozvoji.

Redakce: Jak je to možné realizovat?

Profesor Christie: Pro řešení dluhů potřebují Spojené státy nové trhy, objemem srovnatelné s trhem samotných USA. Jediným takovým trhem dnes může být evropský trh. Je tedy třeba najít způsob, s jehož pomocí by bylo možné kompletně otevřít evropský trh pro USA. Prací na tom projektu jsme se zabývali mnoho let.

Bůh dal Spojeným státům moderní technologie, nejmocnější průmysl, ohromné finanční prostředky a gigantické přírodní zdroje – to je třeba využít pro překonání těžkostí růstu americké ekonomiky. To samé dal Bůh i Evropě, proto pro řešení společných finančně-ekonomických problémů je jednoduše třeba spojit obě hlavní ekonomiky Země v jedinou ekonomiku. A pro to je třeba přeorientovat ekonomiku Evropy k těsnější spolupráci se Spojenými státy.

Redakce: Ale ekonomika Evropy je i nyní těsně svázána s USA.

Profesor Christie: Naprosto správně. Nicméně stupeň spolupráce je nutné ještě zvětšit. V podstatě je řeč o tom, aby se dvě ekonomiky doslova slily v jednu, vzájemně se doplňující.

Redakce: A co potom se závislostí Evropy na dodávkách energonosičů z různých zemí, v první řadě z Ruska?

Profesor Christie: Je tedy třeba vytvořit v Evropě takovou situaci, aby se Evropané „sami zřekli“ energetické spolupráce s Ruskem a s dalšími dodavateli energozdrojů, a spojili by své ekonomické zájmy s dodávkami energozdrojů z USA.

Redakce: Ale vždyť podobný krok je pro ekonomiku Evropy krajně nevýhodný.

Profesor Christie: Správně. Ale jak jinak je možné mírovou cestou vyřešit finančně-ekonomické problémy dvou prvních ekonomik světa? Mírové řešení problémů žádá ze strany všech silnou účast, a Evropa se sama dostala do pasti, když podmínila svou ekonomiku dodávkami surovin z problémových regionů.

Spojené státy vždy pomáhaly Evropě, pomáhali jsme obrodit Evropu po Druhé světové válce, a nyní Evropa musí, na znamení díky Spojeným státům za desetiletí svého rozkvětu, se podílet na obnovení americké ekonomiky. Kdo je vinen, že se okolnosti vyvinuly takovým způsobem, že dnes Spojené

státy potřebují pomoc Evropy? Počítáme s pochopením Evropanů situace, která vznikla, ale v každém případě ustoupit není kam a my všichni jsme rukojmí okamžiku.

Redakce: Nu, dobrá. A co řekne blízký Východ a Rusko?

Profesor Christie: Politika USA, pokud si pamatujete, byla v posledních desetiletích namířena právě na to, vybudit blízký Východ a přiblížit národy toho regionu k „demokracii“. Blízký Východ v dnešní době zažívá bouřlivé společensko-politické změny, a v budoucnu ty změny budou jen narůstat, proměňujíc tento region v krajně neklidné místo, což se velmi pravděpodobně projeví na stabilitě dodávek surovin.

Prof. Krejčí: Obama zklamal. Jeho barevné revoluce jsou krvavé

Osud Ruska je v jeho rukou. Každý bude přežívat jak bude moct a Rusko by samozřejmě mělo od přerušování vazeb s Evropou silně strádat, ale stupeň toho strádání bude v mnohém záviset na samotném Rusku. Rusko se nyní nachází v krajně nezáviděníhodné situaci – bude muset řešit velmi složité a v principu neřešitelné otázky. A co by Rusové nedělali, každé rozhodnutí bude v neprospěch Ruska, protože libovolné kroky ruského vedení už nejsou schopny principiálně změnit vznikající situaci. *(pozn. překl.: To jen těžko. Zde profesor vydává přání za skutečnost, nedávný podpis plynové dohody s Čínou je toho přímé potvrzení.)*

Redakce: To znamená, Západ se nechystá odevzdat Ukrajinu Rusku?

Profesor Christie: Co s tím má společného Ukrajina? Zdali zůstane na mapě světa jediná Ukrajina, nebo se rozpadne, to nemá pro řešení základního problému absolutně žádný význam. **Hlavní úkol událostí na Ukrajině je rozdělit Evropu a Rusko natolik, aby se Evropané naplno zřekli spolupráce s Ruskem a přeorientovali svou ekonomiku na kompletní spolupráci s USA. Hlavním cílem je pevněji připoutat ekonomiku Evropy k ekonomice USA**, a co se přitom bude dít na Ukrajině nikoho nezajímá. Ukrajina je jen prostředek, s jehož pomocí je možné řešit všechny problémy, aniž vtáhnout svět do další světové války. Ukrajině je určena role závalu, který přetrhne ekonomickou spolupráci Evropy a Ruska. A jaký tam bude systém, forma vlády – to jsou naprosto vedlejší otázky. Jen národ Ukrajiny může určit, nakolik tragický bude jeho osud při zavádění nového řádu do Evropy.

Redakce: Ale proč právě Ukrajina byla vybrána pro řešení úkolu úniku světové ekonomiky ze situace krachu americké valuty?

Profesor Christie: To je velmi prosté. Vždyť právě přes Ukrajinu vedou produktovody z Ruska do Evropy. Pokud vytvořit na Ukrajině řízený chaos a ukončit dodávky ropy a plynu z Ruska, pak Evropa zahoří rozhořčením. Zbyde jen obvinit Rusko v neústupnosti a agresivnosti a Evropa bude nucena přerušit s Ruskem ekonomické vztahy a přeorientovat se na dodávky energonosičů z USA. A my se tehdy s naším břídlíčným plynem opět ocitneme v roli zachránců Evropy.

Kdyby se Evropa zřekla ruských dodávek, zachovala by si tvář ochránkyně evropských hodnot práv člověka a zároveň by pomohla Spojeným státům řešit problém finančního zadlužení.

Ano, zřeknutí se dodávek z Ruska vytvoří v Evropě hromadu ekonomických a sociálních problémů, ale kdo řekl, že Evropa nemá platit za své roky prosperity, nacházející se pod ochranou amerického jaderného deštníku? Nechť se Evropané také podílí na záchraně prosperity svobodného světa. Nakonec je třeba, aby 500 miliard dolarů, což je obchodní obrát Evropy s Ruskem, stal obrátem Evropy s Amerikou. Tehdy budeme mít reálnou šanci vypořádat se s finančními závazky a zachovat dolar jako světovou rezervní měnu.

Redakce: Jak nyní chápeme z vašich slov, Spojené státy nemají v úmyslu stabilizovat situaci na Ukrajině?

Profesor Christie: Zde může být použito široké spektrum kroků. Ale cokoliv by se dělo ve sféře politiky na Ukrajině, hlavní musí zůstat nezměněným – ukončení široké spolupráce Ruska a Evropy. Necht' události na Ukrajině míří kamkoliv, ale v každém případě musí vést k rozdělení Rusů a Evropanů.

Redakce: Nemohl byste ukázat na některých příkladech událostí na Ukrajině, jak se vaše koncepce realizuje? Jde o to, že někteří pozorovatelé, když se snaží předpovědět logiku věci, dostávají se do slepé uličky, nechápaje příčiny kroků nových kyjevských vládců. Lidé nechápou ani logiku chování Američanů ve spojení s některými kroky po uregulování konfliktu na Ukrajině.

Profesor Christie: Jistě. Jen je nutné si přesně uvědomit jednu prostou věc: Spojené státy sledují výlučně svůj vlastní cíl zachování světového finančního systému, založeného na dolaru – kvůli realizaci toho cíle byla i načata ukrajinská kampaň po zničení ekonomické spolupráce Ruska a Evropy. Všechny události, probíhající na Ukrajině, je třeba zkoumat výlučně z těchto pozic.

Například, dohoda z 21. února, kdy vůdci ukrajinské opozice a představitelé Francie, Polska a Německa podepsali s Janukovyčem dohodu o předčasných volbách prezidenta, byla dopředu odsouzena k nedodržení. Pokud by ta dohoda byla realizována, konflikt na Ukrajině by se mohl uklidnit a pak by o žádném přerušení ekonomických vazeb Evropy a Ruska nemohla být řeč. Bylo tedy třeba dohodu hrubě porušit, což také bylo provedeno. I Rusko, i Evropa se měli stát rukojmími kompletní nepředvídatelnosti a nelogičnosti kroků nové ukrajinské moci. Čím více neporozumění tehdy vznikne mezi Ruskem a Evropou, tím dříve se vytvoří podmínky pro realizaci našich plánů ohledně vytvoření na Ukrajině ekonomické bariéry.

Amerika potřebuje na Ukrajině takový řád, který by zpřetrhal ekonomickou spolupráci Ruska a Evropy. A americká politika spočívá v tom, aby se události rozvíjely právě tak. Dnes se události na Ukrajině teprve rozbíhají a nemá cenu čekat uklidnění – nepokojná Ukrajina se musí stát nepřekonatelnou bariérou mezi Ruskem a Evropou.

Pochopte jedno. Pro zpřetrhání ekonomických vazeb Evropy s Ruskem je třeba Evropany tak silně vystrašit ruským nebezpečím, aby to oni sami chtěli udělat – je třeba od základů změnit evropské veřejné mínění o spolupráci s Ruskem. Je třeba stále zdůrazňovat agresivitu a nepředvídatelnost Ruska, provokující ho na eskalaci konfliktu na Ukrajině. Sdělovací prostředky musí stále mluvit o růstu napětí na Ukrajině, o násilí a brutalitě, kterou páchají Rusové, aby Evropa uzrála do předvýbušného stavu.

Necht' se Evropané třesou možné ruské invaze – vytvoření obrazu neomaleného Rusa, připraveného na libovolnou avantýru, počínaje obletem americké lodi a konče pohybem ruských armád k hranicím Pobaltí a Ukrajiny, musí být zasvěcena veškerá činnost našich masmédií. Právě na činnosti masmédií nyní závisí nálady evropské společnosti, a v konečném důsledku i úspěch ukrajinské kampaně USA.

Redakce: Vysvětlete, prosím, co Amerika takovým rozvojem událostí vyhraje?

Profesor Christie: S radostí. **V případě postupného přerušení ekonomických vztahů Evropy a Ruska, Evropa bude nucena přeorientovat svou ekonomiku na USA, protože jen s ekonomikou Ameriky je dnes možné srovnat ekonomiku Evropy po objemu a kvalitě zboží. To dá mocný stimul k rozvoje americké ekonomiky, což dovolí začít likvidaci amerických dluhů.**

Ale **nejdůležitějším by se měla stát energetická spolupráce Evropy a USA. Zřeknutí se Evropy ruských a blízkovýchodních dodávek ropy a plynu povede k gigantickým vkladům kapitálu do americké produkce břidlicového plynu, povede k vytvoření mocné infrastruktury pro jeho zpracování a dodávky do Evropy. Evropa bude mít zájem na rychlém vytvoření takové infrastruktury a nebude hledět na výdaje, což dovolí USA likvidovat své finanční problémy.** (nicméně existuje i skeptický pohled na „břidlicovou revoluci“, pozn. překl.)

Redakce: A co pokud Evropa nebude souhlasit s takovým scénářem a nebude chtít rozervat vztahy s Ruskem?

Profesor Christie: To si jednoduše nelze představit – **Evropa velmi závisí na USA v politické, vojenské a ekonomické rovině. A kromě účasti ve struktuře NATO existuje ještě i morální dluh Evropy před Amerikou, která ji kdysi zachránila před totalitarizmem a zabezpečila Evropě bezpečnou existenci.**

Ale pokud se na to dívat čistě hypoteticky, bylo by to ze strany Evropy krajně neracionální – bude jen hůře. Odsoudilo by to Ameriku na okamžitý krach dolaru a pak by se světová historie vydala nejhorší cestou, o čemž jsme hovořili na začátku. Ano, rozervání Evropy a Ruska je těžký krok, ale uchování statusu quo by vedlo k ještě horším následkům jak pro Evropu, tak pro celý svět.

Redakce: Děkujeme, profesore. Mohl byste na závěr naší besedy říct několik slov o osudu světa v nejbližší perspektivě, jak si ho představujete?

Profesor Christie: Jistě. **Přeorientování Evropy na těsnou ekonomickou spolupráci se Spojenými státy musí vést, v konečném důsledku, k objevení se nějaké nové jednoty, pod úslovným názvem řekněme Organizace Severoatlantické Spolupráce.** Tím spíše, že vojenský základ takového spojení ve formě NATO už dávno existuje. Takové spojení by se stalo logickým prodloužením integračních procesů, probíhajících v současném světě, a dovolilo by sjednotit všechny demokratické národy po obou stranách Atlantiku a jedinou demokratickou civilizaci. K tomu svazu by se mohly v budoucnu připojit i další demokratické země: Japonsko, Austrálie a tak dále.

Proč skrývat, že **takové spojení by se stalo nejmocnějším v historii lidstva, a navždy by odstranilo nebezpečí obnovení totality ve světě.** Takové spojení by podporovalo vytvoření takových progresivních produktivních sil, které by byly schopné rychlého osvojení kosmu a proměny pozemské civilizace v kosmickou.

Rusko, samozřejmě, nebude plně vyloučeno ze světového společenství, ale jen v tom případě, pokud nebude odporovat americkému úsilí po překonání finančních problémů. Rusko bude muset zůstat samotné se svými přírodními zdroji, pokud bude trvat na svém úsilí k obnovení ruské hegemonie. Pak bude ve vztahu k Rusku použita politika izolace a podpory demokratických procesů uvnitř Ruska.

Čína může v nějakém stupni pomoci Rusku, ale nebude chtít moc zesilovat spolupráci kvůli hrozbě ztráty spojeného euro-amerického trhu. Takovým způsobem si Rusko bude muset vybrat mezi svým progresivním rozvojem a účastí ve společné činnosti pro překonání krize v současném světě, nebo se stát marginálem, odsouzeným k věčné zaostalosti, jako chudý rytíř, chránící své nikomu nepotřebné přírodní zdroje.

Redakce: A naposled. Řekněte, profesore, čím je podmíněn váš úmysl odhalit tajné pružiny současné ukrajinské krize? Co nebo kdo vás vede?

Profesor Christie: Nejsem zastáncem silových metod řešení konfliktů, proto bych chtěl přiložit úsilí k mírovému řešení problémů. Za tím účelem by měli světoví lídři mít jasnou představu o tom, co ve světě probíhá. Jen kompletní otevřenost politiky může vést k předvídatelným výsledkům. Chci, aby světové společenství chápalo těžkosti současné situace a přijalo by silnou účast v jejich rozřešení.

Kromě toho, i ve Spojených státech a Evropě jsou lidé, kteří mají podobné názory, a oni by chtěli prostřednictvím našeho dialogu donést veřejnosti svůj pohled na mírové uregulování problémů a spolupráci. Z druhé strany, je mnoho „jestřábů“, jak na Západě, tak na Východě, kteří by si přáli silové řešení nakupených otázek. Proto hlavní cíl našeho setkání je ukázat, že existuje mírová cesta překonání všech těžkostí, aby lidé chápali, že na nich bude záviset mír na planetě.

(Článek vyšel 25. dubna 2014 v ruštině. Zvedavec.org.)